

Μάχη Δισπηλιού - 15 Απριλίου 1941.

Για τη μάχη του Δισπηλιού περιγράφονται τα παρακάτω στην επίτομη Ιστορία του Ελληνοϊταλικού και Ελληνογερμανικού πολέμου, 1940-41 (έκδοση ΓΕΣ/ΔΙΣ). Η μάχη του Δισπηλιού είναι η μοναδική «εκ συναντήσεως» και «επι ανοικτού πεδίου» μάχη του Ελληνογερμανικού πολέμου.

(...) Την 6ην πρωινή της 15ης Απριλίου 1941 η «Σωματοφυλακή SS Αδόλφος Χίτλερ», μεγέθους ενισχυμένης Μηχανοκινήτου Ταξιαρχίας, με επίλεκτη σύνθεση και υπό τον Υποστράτηγο Ζέεπ Ντήτριχ επιτίθεται κατά της τοποθεσίας με άρματα και πεζικό δυνάμεως περίπου τάγματος ενώ εχθρικά Πυροβολαρχία και μηχανοκίνητοι φαλαγγες ενισχύουν συνεχώς την εχθρικήν επίθεσιν. Η κύρια προσπάθεια είναι προς ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟ και η δευτερεύουσα προς ΑΓ.ΦΩΤΕΙΝΗ. Προ των δραστικών όμως πυρών της ημετέρας γραμμής και ιδία του πυροβολικού υπό την διεύθυνσιν των εις το αυτό παρατηρητήριον ευρισκόμενων από της έω, Μοιράρχου Λοχαγού Αναστασόπουλου, Ομαδάρχου Αντισυνταγματάρχου Κομπόκη και Διοικητού Πυροβολικού της XII Μεραρχίας Συνταγματάρχου Μουκανάκη καθλώνει μέχρι της 08:15 ώρας το εχθρικόν πεζικόν και αναγκάζει να αποσυρθώσι τα εχθρικά άρματα και αυτοκίνητα, εξ ών περί τα 25-30 εν συνόλω κατεστράφησαν ή εγκατελείφθησαν επί τόπου λόγω βλάβης. Η πρώτη αυτή αποτυχία κατεθρούβησε τον εχθρόν, διότι ενόμισεν ότι ευρίσκετο προ υπερτέρων δυνάμεων. Όπως ομολόγησεν αργότερα στον Συνταγματάρχη Λιώση ο Υποστράτηγος Ντήτριχ, επίστευε ότι αντιμετώπιζεν τρεις Μεραρχίες Πεζικού, την ΙΧη, την Χη, και την ΧΙΙη. Όταν επληροφορήθη ότι στην περιοχή αμύνοντο συνολικά τρία Τάγματα ηλλατωμένης συνθέσεως και αφού αρχικά εξερράγη και κατηγορήσε τον Έλληνα Συνταγματάρχη ως ψεύτην, τελικά μετά από δίωρον συζήτησιν, αναγκάστηκε να συγχαρεί τους Έλληνες αξιωματικούς και ζήτησε να διαβιβασθούν τα συγχαρητήριά του στον Έλληνα Μέραρχο. (...) Νέαι όμως μηχανοκίνητοι φάλαγγες κατέρχονται εκ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ και αποθιβάζουσι τα μεταφερόμενα τμήματα πεζικού, ενώ βαρείαι Πυροβολαρχία αυτού, περί τας 10, καταλαμβάνουσι θέσεις πέριξ της λίμνης. Εκ των τμημάτων τούτων πεζικού και με σχηματισμούς προσπελάσεως άλλα μεν, δυνάμεως διλοχίας κινούνται προς ΔΙΣΠΗΛΙΟ, άλλα δε δυνάμεως Τάγματος κινούνται προς ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΥΣ και ανατολικώτερον προς ΜΗΛΙΤΣΑΝ. Ούτως ενισχυμένη η επιτιθέμενη γραμμή του εχθρού εκδηλώνει νέαν προσπάθειαν την 11ην ώραν μετά δραστικήν προπαρασκευήν του πυροβολικού του, όπερ κυριολεκτικώς μαίνεται προς πάσαν κατεύθυνσιν. Το εύστοχον ίσως πύρ του ημέτερου πεζικού και πυροβολικού καθλώνουν το εχθρικόν πεζικόν και το αναγκάζουν να καταλάβει χώρους κεκαλυμμένους, τας δε παρά την λίμνην ταχθείσας Πυροβολαρχίας του εχθρού να αλλάζουσι διαρκώς θέσιν. Εν τη προσπαθεία όμως ταύτη η μόλις καταφθάσασα και εν σπουδή ταχθείσα Πρώτη Ορειβατική Πυροβολαρχία του Ταγματάρχου Παπαρόδου καταστρέφεται και ο γενναίος Διοικητής της πίπτει επί των πυροβόλων του. Την 4^{ην} απογευματινήν ώραν νέα προσπάθεια του εχθρού επιτυγχάνει την κατάληψιν του χωρίου ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΟΙ και όπου πίπτει ηρωϊκώς ο Διοικητής της εκεί αμυνομένης

Ἰλης Ἰλαρχος Χατζηλιάδης, ενώ η Ἰλη του διατηρούσα τας θέσεις της εξουδετερούται υπό του εχθροῦ ἐπὶ τόπου. Οὕτως η οδὸς πρὸς ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ μένει ελευθέρα εἰς τον εχθρόν και ἀδέσποτοι ἄνδρες, ἡμιονηγοί, τυφεκιοφόροι, Διμοιρία Μηχανικοῦ, Λόχοι Μηχανημάτων των 22 και 23 Συνταγμάτων Πεζικοῦ, διερχόμενοι της πόλεως ἐκείνην την στιγμὴν διατίθενται ἐσπευσμένως εἰς τους γηλόφους Α. και Ν. ΑΡΓΟΥΣ και ἐπιβραδύνουσι δια του πυρός των τον ἀπειλούντα εχθρόν, ὅστις ἔθεσεν ὑπὸ τα πυρά του την δημοσίαν οδὸν πρὸς ΒΟΓΑΤΣΙΚΟΝ. Ο εἰς γέφυραν ΜΑΝΙΑΚΗ ἀποσταλείς Ἐπιτελάρχης της Μεραρχίας Ἀντισυνταγματάρχης Ἀναγνωστόπουλος πρὸς συνάντησιν των υπερβαλλόντως βραδυνόντων Συνταγμάτων Πεζικοῦ της Μεραρχίας ὡθεὶ πρὸς ΑΡΓΟΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΝ το 22^ο ΣΠ, ὁ δε ἐπίσης πρὸς τα ἐκεῖ σπεύσας Διοικητὴς της Μεραρχίας Μουτούσης, ἐπιβαίνων μοτοσυκλέτας, τίθεται ἐπὶ κεφαλῆς του προπορευομένου Τάγματος Δέση και ὡθεὶ τούτο εἰς ἐπίθεσιν πρὸς κατάληψιν των πέριξ ὑψωμάτων πρὶν εγκατασταθῆ και ἐπ’ αὐτῶν ὁ εχθρός. Το ἡρωικόν τούτο Τάγμα παρά τον κάματον τον ἀγγίζαντα τα ὅρια της ἀνθρώπινης ἀντοχῆς ἐκ της συνεχούς νυχθημερόν πορείας, βλέπον τον Στρατηγόν του ἐπὶ κεφαλῆς ἐνθουσιάζεται, λησμονεῖ τους κόπους και ἀντλοῦν νέας δυνάμεις ὑπὸ την ἀθάνατον Ἑλληνικὴν ψυχὴν ὁρμὰ πρὸς τα ὑψώματα και περί την 16:30 ὥρα ἀνέρχεται και εγκαθίσταται ἐπ’ αὐτῶν. Την 17^{ην} ὥραν νέα σοβαρὰ προσπάθεια του εχθροῦ ἐκδηλοῦται δια συνδυασμένης την φοράν αὐτὴν ἐπιθέσεως πεζικοῦ –αρμάτων – πυροβολικοῦ και αεροπορίας. Το εχθρικόν Πυροβολικὸ προπαρασκευάζει και συνοδεύει την ἐπίθεσιν διὰ συνεχῶν καταιγιστικῶν πυρῶν ἐφ’ ὅλου του βάθους της ἀμύνης και ἰδίᾳ κατὰ των θέσεων του Τάγματος Δήμου, το ἡμέτερον ὅμως Πεζικόν παρά την ἐξαιρετικὴν ἐντάσιν και πυκνότητά του βομβαρδισμοῦ ἀνθίσταται ἡρωικῶς και διατηροῦσι τας θέσεις των. Σμήνος ὅμως 40 περίπου εχθρικών βομβαρδιστικῶν αεροπλάνων ἀνενόχλητον ἀπὸ φιλιάν αεροπορίαν, βομβαρδίζει ταυτοχρόνως ἀπὸ μικροῦ ὕψους 50-100 μ. τας Βαρεῖας Πυροβολαρχίας. Ο βομβαρδισμὸς διήρκεσε περί τα 20’ λεπτά δια μεγάλων βομβῶν κατὰ του προσωπικοῦ, καθ’ οὐ ἐπηκολούθησε και μακρὸς πολυβολισμὸς. Τα βλητοφόρα ἀνατινάσσονται εἰς τον ἀέρα, τα πυροβόλα καταστρέφονται και το σύνολον των Πυροβολαρχιῶν εξουδετερούται. Ἐλεύθερα και ἀνενόχλητα πλέον τα εχθρικά ἄρματα ὁρμοῦσι πρὸς τας ἀμυνομένας θέσεις, καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τούτων τα ἡρωικά πολυβόλα και πυροβόλα του Λοχαγοῦ Μανωλέσου και Ὑπολοχαγοῦ Τούσα, οἵτινες αἰχμαλωτίζονται ἐπ’ αὐτῶν και τέλος τα εχθρικά ἄρματα περικυκλοῦσι το Τάγμα Δήμου και το καλύπτουν την πρὸς ΚΑΣΤΟΡΙΑΝ οδὸν Τάγμα πολυβόλων Μανιτάκη. Πρὸ της καταστάσεως ταύτης διατάσσεται η ἀνατίναξις της γέφυρας ΜΑΝΙΑΚΗ και η πρὸς Δυσμᾶς σύμπτυξις των Μονάδων δια των ΒΔ του ΑΡΓΟΥΣ ΟΡΕΣΤΙΚΟΥ ξύλινων γεφυρῶν, δι’ ὧν και ἐπραγματοποιήθη η σύμπτυξις των υπολειμάτων της Μεραρχίας, διότι οἱ Γερμανοὶ καταλαβόντες το ΑΡΓΟΣ την 19^{ην} ὥραν και ἀσχοληθέντες με την ἐκκαθάρισιν αὐτοῦ δεν ἐκινήθησαν πρὸς τας ξύλινās γέφυρας, το δε ἐπελθὼν ἐν τῷ μεταξύ σκότος και η ἐλαφρὰ βροχὴ ἐσταμάτησαν παραιτέρω εχθρικήν ἐνέργειαν.